

بررسی تطبیقی ریشه مضامین اجتماعی
در
شعر چهار تن از شعرای مهجر

(ایلیا ابوماضی، امین ریحانی، رشید سلیم خوری، فوزی معلوف)

با مقدمه: دکتر ناهده فوزی

تألیف: دکتر منصوره شیرازی

سرشناسه	: شیرازی، منصوره، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی تطبیقی ریشه مضامین اجتماعی در شعر چهار تن از شعرای مهجر (ایلیا ابوماضی، امین ریحانی، رشید سلیم خوری، فوزی معلوف) / با مقدمه ناهده فوزی ؛ تألیف منصوره شیرازی
مشخصات نشر	: تهران : طراوت ، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	: ۲۵۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۳۰-۳۲-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: ادبیات مهاجرت (نویسندگان عرب) -- قرن ۲۰ م.
موضوع	: ادبیات مهاجرت (نویسندگان عرب) -- قرن ۲۰ م. -- تحقیق
موضوع	: شعر عربی -- قرن ۲۰ م. -- تاریخ و نقد
موضوع	: شاعران عرب -- قرن ۲۰ م. -- نقد و تفسیر
شناسه افزوده	: فوزی، ناهده، مقدمه نویسی
رده بندی کنگره	: ۲۳۸۵PJA / ش ۹ ب ۴ ۱۳۹۳
رده بندی دیویی	: ۷۱۶.۰۹۱۸۹۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۷-۵۴۱۷

بررسی تطبیقی ریشه مضامین اجتماعی در

شعر چهار تن از شعرای مهجر
دکتر منصوره شیرازی

نشر طراوت

شمارگان: ۵۰۰ جلد
قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

تاریخ و نوبت چاپ: اول ۹۳
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۳۰-۳۲-۱

مرکز پخش: تهران، م بهارستان، خ مجاهدین اسلام، جنب مسجد شفاء، کوچه شهید کشمش، شماره ۱۴

فکس: ۷۷۵۳۶۴۵۶

تلفن: ۰۹۱۲۵۸۴۶۱۰۹ - ۷۷۶۵۱۴۱۲

Email: taravat1347@yahoo.com

« حق چاپ برای ناشر محفوظ است »

فهرست مطالب

۸	پیشگفتار
۹	چکیده
۱۱	مقدمه
۱۲	تعریف مسأله و بیان سؤال‌های اصلی تحقیق
۱۳	اهمیت موضوع
۱۳	فرضیه
۱۴	محدودیت‌ها
۱۴	پیشینه تحقیق
۱۴	روش کار
۱۶	فصل اول
۱۷	نگاهی به اوضاع اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و ادبی لبنان در قرن نوزدهم
۱۷	۱-۱- اوضاع اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و ادبی لبنان
۲۰	۱-۲- بررسی دلایل مهاجرت شعرای لبنانی در قرن نوزدهم
۲۰	۱-۳- زمینه‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی
۲۱	۱-۴- گرایش دینی
۲۳	فصل دوم
۲۳	بررسی فعالیت‌های ادبی شعرای مهاجر لبنانی در مهاجر شمال (امریکای شمالی) و مهاجر جنوب (برزیل)
۲۳	۲-۱- ادبیات مهاجر
۲۴	۲-۲- ویژگی ادبیات مهاجر
۲۵	۲-۳- فعالیت‌های ادبی شعرای مهاجر شمال (امریکای شمالی) و مهاجر جنوب (برزیل)
۲۵	۳-۱-۱- الرابطة القلمیة در امریکای شمالی
۲۷	۳-۲-۲- اهداف الرابطة القلمیة
۲۸	۳-۳-۲- العصبة الاندلسیة در برزیل
۲۹	۳-۴-۲- اهداف العصبة الاندلسیة
۳۰	۴-۲- مطبوعات و دیوان شعرای مهاجر عربی در امریکای شمالی و برزیل
۳۱	۴-۲-۱- روزنامه‌های عربی در امریکای شمالی
۳۲	۴-۲-۲- روزنامه‌های عربی در برزیل
۳۳	۴-۳- هفته‌نامه‌ها و ماهنامه‌های عربی در امریکای شمالی
۳۴	۴-۴- هفته‌نامه و ماهنامه‌های عربی در برزیل

۳۴	۲-۴-۵- دیوان‌های عربی در امریکای شمالی
۳۵	۲-۴-۶- دیوان‌های عربی شعرای لبنانی در برزیل
۳۶	فصل سوم
۳۷	زندگی‌نامه چهار شاعر مهجری (ایلیا ابوماضی، امین ریحانی، رشید سلیم خوری، فوزی معلوف)
۳۷	۳-۱- ایلیا ابوماضی شاعر مهجرشمال
۴۳	۳-۲- مجموعه‌های شعری ایلیا ابوماضی
۴۴	۳-۳- امین ریحانی شاعر مهجرشمال
۴۹	۳-۴- آثار امین ریحانی
۵۰	۳-۵- رشید سلیم خوری شاعر مهجر جنوب
۵۵	۳-۶- آثار رشید سلیم خوری
۵۶	۳-۷- فوزی معلوف شاعر مهجر جنوب
۶۰	۳-۸- مجموعه‌های شعری فوزی معلوف
۶۱	فصل چهارم
	بررسی تطبیقی ریشه مضامین اجتماعی در شعر چهار تن از شعرای مهجر (ایلیا ابوماضی، امین ریحانی، رشید سلیم خوری، فوزی معلوف)
۶۱	الف- جایگاه وطن در شعر چهار شاعر مهجر
۶۳	۴-۱- انگیزه‌های مهاجرت از وطن
۷۷	۴-۲- آرمان وطن متحد جهان عرب
۹۹	۴-۲-۱- وحدت شرقی و زبانی
۱۰۳	۴-۲-۲- وحدت عقیدتی
۱۰۸	۴-۳- توجه به تاریخ اجتماعی وطن و پیوندهای دیرینه با آن
۱۱۲	۴-۴- رنج غربت و درد دوری از وطن
۱۱۹	۴-۵- دل‌بستگی به وطن و طبیعت آن
۱۱۹	۴-۵-۱- عشق به وطن
۱۲۶	۴-۵-۲- ستایش طبیعت وطن
۱۳۸	۴-۶- نتیجه
۱۴۲	جدول ۴-۱ مقایسه مضمون وطن در شعر چهار شاعر مهجر (ایلیا ابوماضی، ریحانی، قروی، معلوف)
۱۴۳	ب- جایگاه فقر در شعر چهار شاعر مهجر
۱۴۳	۴-۷- تجلی فقر در شعر شعرای مهجر
۱۵۳	۴-۸- تقابل فقیر و غنی
۱۷۷	۴-۹- تشویق به دستگیری از فقر و سرزنش بخل ثروتمندان

۱۸۷	۴-۱۰- نتیجه
۱۹۱	جدول ۴-۲ مقایسه مضمون فقر در شعر چهار شاعر مهجر (ایلپا ابوماضی، ریحانی، قروی، معلوف)
۱۹۲	ج- جایگاه ظلم ستیزی در شعر چهار شاعر مهجر
۱۹۲	۴-۱۱- دعوت به آزادی بیان و مبارزه با خفقان ستمگران
۲۱۵	۴-۱۲- دعوت به مبارزه با ناآگاهی به عنوان عامل حاکمیت استعمارگران
۲۲۶	۴-۱۳- دعوت به انقلاب و جهاد در برابر ستمگران
۲۳۵	۴-۱۴- دعوت به مبارزه برای آزادی فلسطین
۲۴۲	۴-۱۵- نتیجه
۲۴۷	بررسی نهایی فرضیه
۲۴۹	نتیجه گیری
۲۵۳	فهرست منابع

پیشگفتار

اثر حاضر حاصل تلاش‌های پربار دانشجوی دوره دکتری سرکار خانم منصوره شیرازی است و بر مبنای پرسش از میزان تأثیر محیط مهجر در نگرش به مضامین اجتماعی نزد چهار شاعر مهجر ایلیا ابوماضی و امین ریحانی از مهجر شمال، شاعر قروی و فوزی معلوف از مهجر جنوب استوار شده است.

فرضیه اولیه پژوهش نیز مبتنی بر تأثیر مهاجرت و محیط اجتماعی در رویکرد ادبی شاعران به طور اعم، و در نگاه آنان به مضامین اجتماعی به طور اخص شکل گرفت. ایشان مضامین مشترک اجتماعی (وطن، فقر، ظلم ستیزی) را نخست به طور جدا جدا، سپس به طور تطبیقی، بر مبنای تحلیل محتوای اشعار، همچنین با استفاده از روش تحلیل تاریخی و در نظر گرفتن شرایط پیش و پس از مهاجرت هر شاعر، مورد نقد و بررسی قرار دادند.

هر قدر اطلاعات وسیع‌تر و پژوهش عمیق‌تر و ریشه‌دارتر شد، نتایج جدیدتری به دست آوردند.

اگرچه نتایج به دست آمده نشان‌دهنده تأثیر محیط مهجر بر نحوه نگرش و نگاه جهان بینی شعرا بود، اما اهمیت و تأثیر خاستگاه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی شعرا، و نیز روحیه فردی و ویژگی‌های شخصیتی آنان را بیادی‌تر و پررنگ‌تر از تأثیر محیط اجتماعی مهجر نشان می‌داد، و به سبب همین ویژگی‌های فردی است که نوع تلقی شاعران از مضامین اجتماعی رقم می‌خورد و در این راستا مؤلف محترم پس از نتیجه پایانی تألیف، عنوان «بررسی پایانی فرضیه» را افزودند.

از همین رو حاصل تلاش‌های سرکار خانم منصوره شیرازی در این اثر به حق ابداعی و ابتکاری است، و این امر از امتیازهای این تألیف به شمار می‌رود.

دکترناهنده فوزی

چکیده

ریشه و دلیل مهاجرت شعرای لبنانی در قرن نوزدهم را می‌توان به عوامل اجتماعی و سیاسی، اقتصادی و فرهنگی مرتبط دانست.

در این کتاب به بررسی تطبیقی ریشه‌ها و آبشخورهای مضامین اجتماعی در شعر چهار تن از شعرای مهجر، ایلیا ابوماضی، امین ریحانی دو شاعر لبنانی مهجرشمال «امریکای شمالی» و رشید سلیم خوری، فوزی معلوف دو شاعر لبنانی مهجر جنوب «برزیل» پرداخته شده است.

طبق بررسی‌ها و مطالعات به عمل آمده در این پژوهش، خاستگاه اجتماعی هر چهار شاعر تا حد زیادی شبیه به هم بوده، اما محیط اجتماعی فرهنگی مهاجرها متفاوت بوده است. از همین رو هدف این تحقیق بررسی تطبیقی وجوه اشتراک و افتراق رویکردهای چهار شاعر مهجر در زمینه موضوعات اجتماعی مشترک می‌باشد.

به سبب اهمیت شرایط محیط‌های متفاوت زندگی در مهجر شمال «امریکای شمالی» و مهجر جنوب «برزیل» و تأثیر آن بر مضامین شعر اجتماعی این چهار شاعر مهاجر؛ در این پژوهش به ریشه‌شناسی سه مضمون مشترک اجتماعی «وطن»، «فقر» و «ظلم‌ستیزی» و وجوه اشتراک و افتراق این مضامین مشترک، نزد این چهار شاعر با توجه به اختلاف دو محیط پرداخته خواهد شد.